

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

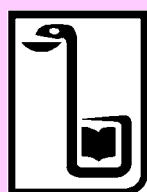
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасників.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

Шемонаєва Катерина Федорівна,
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри фармакології та фармакогнозії

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Одеський національний медичний університет

Сучасний етап розвитку освіти характеризується пошуком шляхів, способів, засобів удосконалення, підвищення його ефективності, самовиховання та самоосвіти творчої конкурентоспроможної особистості. Перед сучасною освітою стоїть завдання формувати людину, здатну змінювати себе і наявне буття та таку, яка розуміє і приймає завдання наявного буття, здатна жити і спілкуватися в ньому [1]. Крім того останнім часом проблема якості вищої освіти привертає увагу багатьох вітчизняних науковців і практиків, що пов'язано з перспективами інтеграції України в загальноєвропейський і світовий освітній простір на правах рівноправного суб'єкта, оскільки вона є однією з головних умов формування зони європейської освіти для України [2].

Якість освіти виражається через певний перелік показників, в першу чергу професійних, комунікативних та інших знань, умінь і навичок. Забезпечення якості освіти мотивує студентів та дозволяє приймати рішення про подальше навчання та підвищення кваліфікації в Європі [2].

Закон України «Про вищу освіту» свідчить, що освітній процес визначається як інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, у вищому навчальному закладі через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості [3].

Формами організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах є: практичні заняття, самостійна робота, контрольні, опрацювання тестових завдань тощо. Основні види навчальних занять у вищих навчальних закладах — це лекції, лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації. Також за закладом вищої освіти

залишається право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять [2].

На сьогоднішньому етапі розвитку суспільства актуалізується потреба саме у компетентних фахівцях, встановлюються особливі вимоги до підготовки майбутніх фахівців на ринку праці (а саме: комунікативні навички, вміння критично мислити, співпрацювати та взаємодіяти, саморозвиток, соціальна відповідальність тощо). Сьогодні суспільство потребує фахівців із гнучким і оригінальним підходом до виконання поставленого завдання [4].

Педагогічна діяльність відноситься до творчого виду діяльності та оцінюється за результатами, ефективністю та якістю. Тому виникають посилені вимоги до використання методик, матеріалів, способів обробки і представлення результатів. Особлива увага надається виробленню нових творчих методів підходу до вивчення та розуміння викладеної інформації [5].

Лише вмотивовані й добре підготовлені медичні фахівці здатні надавати послуги охорони здоров'я найвищої якості. Освіта відіграє найважливішу роль у підготовці відданих і освічених лікарів з необхідним клінічним мисленням та соціальними навичками. Вона забезпечує передання цінностей від досвідчених фахівців до новачків цієї галузі, а також просуває найкращі практики комунікації лікарів і пацієнтів. Особливе значення умов навчання та забезпечення якості освіти набуває в умовах пандемії та війни. В таких умовах надається увага навчанню у вигляді відеоконференцій та дискусій, створенню презентацій, роздаткових матеріалів та ін.) [6, 7].

Одним із шляхів удосконалення освітньої системи України є впровадження в освітній процес інноваційних викладацьких технологій і методів, наприклад: методу "мозкової атаки", який допоможе навчити студентів генеруванню ідей. В цьому випадку можна виявити й співставити індивідуальні судження, розглянути ідеї по вирішенню проблеми, а потім вибрати виважене та обґрунтоване рішення; метод кейсів (вирішення практичних проблем), тобто поставити студентів у таку ситуацію, коли їм необхідно буде швидко прийняти рішення; метод «Коло ідей», коли залучають всіх студентів до обговорення проблеми та пошуку її рішення. Метод «Ток-шоу» дозволить студентам отримати навички публічного виступу та дискутування, брати участь у загальних дискусіях, висловлюватися лаконічно та аргументовано, захищати власну позицію [2].

При викладанні предмету «фармакологія» ми намагаємося використувати інноваційні методи, щоб студенти змогли оволодіти знаннями та вміннями згідно до навчальної програми. Важливо вміти на основі аналізу захворювання (стадії, ступеня важкості, симптоматики тощо) вибрати лікарський засіб конкретному пацієнту, обґрунтовувати адекватну лікарську форму відповідно до шляхів введення лікарського засобу, вміти виписати рецепт, прогнозувати наслідки взаємодії ліків, ліків та компонентів їжі, ліків та алкоголю. Враховувати стан хворого та супутні захворювання, безпечність лікарського засобу саме для конкретного пацієнта з огляду на небажану дію та протипоказання до прийому. Обов'язково надати рекомендації щодо дотримання правил прийому, особливо при комбінованій терапії. Проводити пошук фармакологічної інформації у сучасних довідниках, наукових та професійних періодичних виданнях.

Найважливішою умовою запам'ятовування навчального матеріалу з фармакології є його розуміння, усвідомлення значущості і сенсу матеріалу, що запам'ятовується, усвідомлення закономірностей та причинно-наслідкових зв'язків, виявлення його структури, логічного взаємозв'язку частин та елементів.

Тому ми вчимо студентів будувати логічні фармакологічні ланцюжки. Механізм дії лікарського засобу обумовлює його фармакологічні ефекти. Залежно від фармакологічних ефектів ми використовуємо лікарський засіб для лікування певних захворювань. При цьому крім терапевтичної дії виникають побічні ефекти, вони обумовлюють протипоказання до прийому.

Крім того для покращення якості знань використовується метод співвідношення тих знань, що повинен запам'ятати студент, з тими, що він уже знає (запам'ятовування «за суміжністю», «за подібністю»). Наприклад: скласти порівняльну характеристику гангліоблокаторів та альфа-адреноблокаторів.

Застосування порівнянь, зіставлень, виділення подібності та відмінності — запам'ятовування «за контрастом». Наприклад: скласти таблицю порівняльної характеристики бета-адреноблокаторів і бета-адреноміметиків.

Сприяє запам'ятовуванню інформація з емоційним забарвленням. Навести приклад неправильного чи нераціонального застосування препарату, передозування внаслідок неправильного призначення схеми лікування та детально розібрати його наслідки.

Повторення — найважливіший етап закріплення матеріалу та його збереження, умова оволодіння знаннями, вміннями, навичками. Для

цього проводиться перевірка практичних навичок після вивчення розділу. Перевіряється вміння: узагальнити матеріал за темою, провести порівняльний аналіз підгруп, вибрати та виписати рецепт препарату вибору у ситуаційному завданні, провести корекцію призначення та виписаного рецепту. Крім ситуаційної задачі вирішуються фармакотерапевтичні задачі. Відповіді обов'язково повинні бути аргументовані.

Двом студентам надається можливість самостійно опрацювати тему. Один студент викладає матеріал, інший додає важливу інформацію, виправляє допущені помилки. Такий спосіб дозволяє краще запам'ятати інформацію, осмислити її, додає елемент дискусії.

Важливим забезпеченням якості знань є формування зацікавленості студентів. Історія створення багатьох лікарських засобів дуже цікава, тому даються завдання студентам розповісти історію створення препарату, що полегшує засвоєння інформації. Наприклад, вивчення отрути гримучої змії призвело до виникнення групи лікарських засобів — інгібіторів ангіотензин-конвертуючого ферменту.

Зацікавити до запам'ятовування студентів можна на основі невідомої їм інформації щодо відомих історичних подій чи людей. Наприклад: який лікарський засіб використовував Олександр Македонський, Юлій Цезар та Джордж Байрон?

Сприяє засвоєнню знань метод «мозкової атаки», коли надається завдання фармакотерапії невідкладного стану, студенти повинні швидко вибрати необхідні препарати та довести їх необхідність в даному випадку.

Таким чином, необхідно застосовувати інноваційні методи, творчо удосконалювати існуючі класичні методи викладання для покращення якості та кращого засвоєння знань.

Список літератури

1. Меморандум про вищу освіту Комісії Європейських співтовариств, 1991 р. URL: <https://kritischestudentenutrecht.files.wordpress.com/2009/06/ec-memorandum-on-highereducation-1991.pdf>.

2. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти : монографія / Т67 [Д. В. Карамишев, Н. М. Гришина, О. В. Грибко, Т. В. Ревенко та ін.] ; за заг. ред. д. держ. упр., проф. Д. В. Карамишева. Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2020. 180 с.

3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 року № 1556-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

4. Андрущенко В. П. Філософія освіти ХХІ століття: пошук пріоритетів. *Філософія освіти*. Київ, 2005. № 1. С. 5–17.

5. Батечко Н. Г. Феномен якості вищої освіти в сучасному науковому дискурсі. *Освітологічний дискурс*. 2017. № 3–4. С. 1–16.

6. Mian A., Khan S. Medical education during pandemics: a UK perspective. *BMC Med.* 2020. Vol. 18 (100). doi: <https://doi.org/10.1186/s12916-020-01577-y>].

7. Сисоєва С. О., Осадча К. П. Стан, технології та перспективи дистанційного навчання у вищій освіті України / *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Вип. 2. С. 271–284. URL : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/2907>

8. Ann K. Allen. Research skills for Medical Students. *SAGE Publication Inc.* 2012. Pp. 254.

Шикюла Роксолана Григорівна,
кандидат медичних наук, доцент
доцент кафедри мікробіології

Корнійчук Олена Петрівна,
доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри мікробіології

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ МІКРОБІОЛОГІЇ НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

*Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького*

У Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького відповідно до навчального плану підготовки фахівців ІІ (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина» на викладання дисципліни «Мікробіологія, вірусологія, імунологія» відведено 8,5 кредитів і здійснюється це у 4 та 5 семестрах.

Чимало педагогічної майстерності та зусиль професорсько-викладацького складу кафедри мікробіології йде на створення мотивації вивчення дисципліни і формування клінічного мислення студентів спеціальності «Медицина». Зокрема, це забезпечується шляхом постійного

Цісак Альона Олександрівна, Замкова Альона Вікторівна ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	245
Чабан Тетяна Володимирівна, Павленко Олена Віталіївна, Бочаров Вячеслав Михайлович, Чубач Марія Іванівна АНГЛОМОВНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	248
Чередниченко Анжела Валеріївна, Шахновський Ігор Васильович ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ СТОМАТОЛОГІВ-ОРТОПЕДІВ	251
Черненко Галина Петрівна, Пелешенко Ганна Борисівна ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПРОЄКТ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПОГЛИБЛЕНОГО ВИВЧЕННЯ БІОХІМІЇ.....	254
Чеснокова Марина Михайлівна, Шевеленкова Алла Володимирівна, Остапчук Катерина Володимирівна МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСІВ ЗА ВИБОРОМ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	257
Чумак Зінаїда Василівна, Шаповал Микола Віталійович, Дерішов Сергій Васильович ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ	259
Шаблій Тетяна Петрівна ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ.....	262
Шемонаєва Катерина Федорівна МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.....	264